

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 002-01-4/2018/4
Ljubljana, 4. 7. 2018

Državni svet Republike Slovenije je na 9. seji 4. 7. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Operativnemu načrtu o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 - predlog za obravnavo

Državni svet se je **seznanil** z Operativnim načrtom o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 - predlog za obravnavo (v nadaljevanju: operativni načrt).

Regionalni razvojni programi (RRP) so temeljni strateški in programski dokumenti na regionalni ravni, s katerimi se uskladijo razvojni cilji v regiji in določijo instrumenti ter ocenijo viri za njihovo uresničevanje. Kot ugotavlja Državni svet, predstavljajo osnovni strateški okvir za pripravo RRP za obdobje 2021–2027 Strategija razvoja Slovenije 2030 (sprejeta), Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v pripravi) in Državni program razvojnih politik, ki mora biti v skladu z Zakonom o javnih financah sprejet do 30. 11. 2019. Poleg tega bo tudi regionalni prostorski plan, ki ga uvaja nov Zakon o urejanju prostora, podlaga za pripravo RRP za obdobje 2021–2027 v posamezni regiji. Zakon o urejanju prostora predvideva sprejem regionalnih prostorskih planov najpozneje do 1. 1. 2023, pri čemer je bil Državni svet seznanjen, da na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ocenjujejo, da se lahko vsaj nekaj prostorskih vsebin (predvsem tam, kjer je možno pripraviti strateška izhodišča) vključi v programiranje evropske kohezijske politike po 2021. Glede na predviden manjši obseg sredstev iz evropske kohezijske politike za namen regionalnega razvoja, pri čemer se bodo možnosti financiranja infrastrukturnih projektov v prihodnje še zaostriale, so predstavniki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo opozorili državne svetnike, da bo treba po 2021 nadomestiti izpad evropskih sredstev iz državnega proračuna in da je to lahko tudi priložnost za reformo financiranja občin. Kot dodajajo na Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, izkušnje aktualnega programskega obdobja kažejo, da bo treba za potrebe financiranja lokalne (regionalne) infrastrukture razmisliti o prestrukturiranju državnega proračuna in iskanju domačih finančnih virov, npr. v smeri v preteklosti poznanih neposrednih regionalnih spodbud za financiranje projektov iz RRP.

Kot ugotavlja Državni svet, bodo morali vsi deležniki na državni in regionalni oz. lokalni ravni čim prej začeti s pripravami na novo finančno perspektivo in ugotoviti robne pogoje evropske kohezijske politike po 2021. Operativni načrt predvideva, da se do 31. 8. 2018 Vlada seznanila z operativnim načrtom, razvojne regije pa sprejmejo program priprave RRP 2021–2027. Do konca 2018 naj bi resorna ministrstva sprejela manjkajoče strokovne podlage. Načrtuje se, da bodo razvojne regije do 31. 3. 2019 pripravile osnutke strategij razvoja regij (strateški del RRP), ki jih sprejmejo razvojni sveti regij in potrdijo do 31. 7. 2019. Po operativnem načrtu bodo do konca 2019 razvojne regije pripravile osnutke programskih delov RRP 2021–2027, ki jih bodo razvojni sveti regij sprejeli in potrdili do 30. 6. 2020.

Državni svet se je seznanil s predstavljenim stališčem združenj občin, da proces priprave RRP 2021–2027 kaže na nujnost vzpostavitve pokrajin, saj je regionalni prostorski plan, kot ena od podlag za pripravo RRP v posamezni regiji, prostorski strateški akt regionalnega pomena, ki bi ga morala sprejeti pokrajina. V zvezi s tem so predstavniki resornega ministrstva sicer poudarili, da imajo v skladu z Zakonom o skladnem regionalnem razvoju razvojni sveti regij kot tripartitni organi (občine, gospodarstvo in NVO) pristojnost odločanja. Sveti regij, ki jih sestavljajo župani občin, pa sprejemajo ključne odločitve oz. imajo v ključnih zadevah t. i. pravico veta. S tega vidika je po mnenju Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo zagotovljeno večnivojsko dogovarjanje z državo. Združenja občin tudi opozarjajo, da priprava dogovorov za razvoj regij kot izvedbenih dokumentov RRP temelji na številnih usklajevanjih, kar otežuje sprejem konsistentnih odločitev. Kot pojasnjujejo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, ko bo država podpisala dogovor z regijo in se na ta način z njo dogovorila, katere projekte »od spodaj navzgor« bo podprla, bo to pomenilo »stalnico« ne glede na menjavo vlade in finančne vire (če ne bo evropskih sredstev, bo treba zagotoviti proračunska sredstva).

Kot ugotavlja Državni svet, združenja občin opozarjajo, da so pri pripravi RRP ključni sogovorniki države vse slovenske občine, pri čemer so tudi regionalne razvojne agencije občinski instrument. Dokler bodo razvojne regije kot skupek lokalnih interesov, bo večji poudarek na lokalnih projektih s pridihom regijskih projektov. S tega vidika je nujno, da se ustanovi pokrajine. V združenjih občin poudarjajo, da je z vidika aktualne finančne perspektive, v kateri je regionalni razvoj zastavljen, nujno, da v prihodnjem programskem obdobju zagotovimo izvajanje politike skladnega regionalnega razvoja oz. zmanjševanje razvojnih razlik. Predsednik Združenja občin Slovenije je na Državni svet naslovil apel, da prevzame iniciativo ustvarjanja navora za oblikovanje pokrajin. Prav tako je dal v proučitev pobudo za vzpostavitev bencinskega centa kot stabilnega vira financiranja gradnje in vzdrževanje cestnega sistema v državi.

Ob seznanitvi z operativnim načrtom so se državni svetniki spraševali, ali lahko trenutno nestabilno politično okolje, ko ni jasno, kdaj bo Slovenija dobila Vlado s polnimi pooblastili, ogrozi oz. poslabša pogajalska izhodišča Slovenije pri oblikovanju proračuna EU za obdobje 2021–2027. Predstavniki Službe Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je Državni svet seznanil, da sedanja situacija ne ogroža izhodišča Slovenije, saj so aktivnosti skupine strokovnjakov, ki jo vodi kabinet Vlade, v teku. Po prvih predlogih EK bo Slovenija upravičena do 9 % manj sredstev kot jih ima na voljo zdaj, ker pa pogajanja še niso končana, se lahko zgodi, da bomo v naslednjem statističnem obdobju presegli mejo razvitosti in posledično dodatno

izgubo sredstev. Ne glede na to bo po besedah predstavnika Službe Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko EK zaradi že predstavljene konkretne razdelitve sredstev med posameznimi državami članicami težje naredila korak nazaj.

V zvezi s predvidenim manjšim obsegom financiranja infrastrukture v okviru prihodnje evropske kohezijske politike Državni svet opozarja, da morajo občine zgraditi komunalno infrastrukturo zaradi zavez Slovenije kot članice EU, vendar so roki za uresničitev ciljev ogroženi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Če država danes ni sposobna zagotavljati sredstev za sofinanciranje izgradnje komunalne infrastrukture, je vprašanje, kako bo v prihodnje v okviru fiskalnih omejitev možno izpadla evropska kohezijska sredstva nadomestiti z domačimi proračunski sredstvi. Kot pojasnjujejo na Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, so možnosti financiranja infrastrukturnih projektov z dodatnimi sredstvi iz dogovora za razvoj regij (cca. 250 mio evrov), s čimer je sedanji obseg razpoložljivih sredstev, kljub zmanjšanju sredstev za cca. 25 %, primerljiv s prejšnjim programskim obdobjem 2007–2013.

Državni svet opozarja, da so tudi znotraj razvitih (razvojnih) regij nerazvita območja (subregije) ter znotraj Zahodne kohezijske regije razvojne regije z velikimi razvojnimi problemi (npr. Posočje, Cerkljanko, Idrijsko). Ta problemska območja bo treba nasloviti in vzpostaviti mehanizme, ki bodo tem območjem omogočili dostop do evropskih kohezijskih sredstev.

Pri programiranju evropske kohezijske politike po 2021 bo morala država uspešno zagovarjati razvojne potrebe vseh razvojnih regij in njihove posebnosti (npr. nerazvita osnovna infrastruktura, ki je pogoj za razvoj) in v okviru programskih dokumentov zagotoviti upravičenost Slovenije do evropskih kohezijskih sredstev za nujne razvojne (infrastrukturne) projekte. Obenem mora država občinam zagotoviti zadostno pomoč v obliki praktičnih napotkov glede priprave projektov in njihovega financiranja, da se izognemo morebitnemu vračanju sredstev oz. nedoseganju ciljev.

Alojz Kovšca
predsednik